

העותרת

הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל (ע"ר)

ע"י ב"כ עו"ד אירית בלאס, ו/או עו"ד
באנה שגרי-בדארנה, ו/או עו"ד נביל
דקוואר, ו/או עו"ד תחריר עתאמלה
מהנא, ו/או עו"ד מאיסא אבו סאלח,
ו/או עו"ד מייסא ארשיד ו/או אחרים
מהוועד הציבורי נגד עינויים בישראל
ת"ד 4634, ירושלים 91046
טל': 02-6429825 פקס: 02-6432847

- נגד -

המשיבה

הממונה על חוק חופש המידע, משרד המשפטים

ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז ירושלים
רח' צלאח א-דין 29
ירושלים 91010

עתירה מינהלית

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבה למסור לעותרת מידע, בהתאם להוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק"), כדלקמן:

1. נתונים עדכניים בנוגע לטיפולו של משרד המשפטים בתלונות נחקרי שבי"כ, ובכלל זאת היקף התלונות שטופלו בשנים 2009-2010, והכל כמפורט בפניית הח"מ אל המשיבה מיום 13.4.11 ובסעיף 5 לעתירה זו.

2. מידע אודות העברת המבת"ן מהשב"כ למשרד המשפטים; אופן ההעברה; מועדיה והשלכותיה, והכל כמפורט בפניית הח"מ אל המשיבה מיום 13.4.11 ובסעיף 6 לעתירה זו.

כמו כן, מתבקש בית המשפט לחייב את המשיבה בהוצאות העותרים בבקשה זו לרבות אגרת בית משפט ושכ"ט עו"ד בצירוף מע"מ כדין.

ואלה נימוקי העתירה:

הצדדים לעתירה:

3. העותרת הינה עמותה, הנאבקת להפסקת עינויים ויחס בלתי אנושי, אכזרי ומשפיל כלפי נחקרים. במסגרת פעילות זו מגישה העותרת תלונות של נחקרי שב"כ על עינויים והתעללות אל היועץ המשפטי לממשלה.
4. המשיבה הינה הממונה על חופש המידע במשרד המשפטים.

פניות העותרת אל המשיבה:

5. ביום 13.4.11 שלחה עו"ד סמאח אלחטיב- איוב בשם העותרת, בקשה למשיבה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח – 1998, (להלן- **הבקשה הראשונה**), לפיו נתבקשה המשיבה למסור מידע לעותרת בנוגע לשאלות הבאות:

- א. האם הסתיים הטיפול ב-6 התלונות משנת 2007 שהיו פתוחות נכון ליום 1.12.2009?
- ב. האם הסתיים הטיפול ביתר התלונות שהוגשו עד ליום 30.9.2009, ושנותרו פתוחות נכון ליום 1.12.2009?
- ג. כמה תלונות הוגשו בתקופה שבין 1.10.2009 ועד 31.12.2010, ובכמה מהם הסתיים הטיפול?
- ד. כמה מתלוננים פגש המבת"ן בתקופה שבין 1.10.2009 ועד 31.12.2010?
- ה. מי הגופים אשר העבירו /הפנו תלונות נגד חוקרי שב"כ החשודים בעינויים בתקופה שבין 1.10.2009 ועד 31.12.2010?
- ו. כמה תלונות נפתחו בתקופה שבין 1.10.2009 ועד 31.12.2010 ביוזמת אנשי שירות הביטחון הכללי?

העתק הבקשה מיום 13.4.11 מצ"ב ומסומן ע/1.

6. באותו יום, 13.4.11, שלחה הח"מ בקשה נוספת בשם העותרת למשיבה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח – 1998, (להלן- **הבקשה השנייה**), לפיה נתבקשה המשיבה למסור מידע אודות העברת המבת"ן למשרד המשפטים, וזאת בהמשך לפרסומים בתקשורת מנובמבר 2010. בפנייתה ביקשה הח"מ לדעת:

- א. האם הועברה משרת המבת"ן מהשב"כ אל משרד המשפטים? במידה והועברה, התבקשה המשיבה למסור מידע בנוגע לשאלות הבאות:
  - מתי הועברה המשרה?
  - האם חל שינוי פרסונאלי בזהות המבת"ן?

- האם פורסם מכרז לתפקיד זה? מי אחראי על בחירתו לתפקיד?
- מה שמו של המבת"ן?
- מי אחראי על תשלום משכורתו?
- מהי דרגתו?
- האם נשא בעבר בתפקיד כלשהו בשב"כ? אם כן, האם שימש כחוקר?
- מהם הנהלים על פיהם הוא פועל? מהן סמכויותיו? האם ניתן לקבל מהם העתק?
- האם ניתן לעיין בממצאי בדיקתו? באיזה הליך?
- האם ניתן לפנות אליו ישירות?

ב. במידה וטרם העוברה המשרה למשרד המשפטים, התבקשה המשיבה למסור מידע בנוגע למועד העברת המשרה.
העתק הבקשה מצ"ב ומסומן ע/2.

7. ביום 28.4.11 התקבלה במשרדי העותרת תשובה מיום 13.4.11, לפיה **הבקשה הראשונה** התקבלה, והיא מועברת לבירור המבוקש.
העתק התשובה מצ"ב ומסומן ע/3.

8. ביום 28.4.11 התקבלה במשרדי העותרת תשובה מיום 17.4.11, לפיה **הבקשה השנייה** התקבלה, והיא מועברת לבירור המבוקש.
העתק התשובה מצ"ב ומסומן ע/4.

9. ביום 24.5.11 התקבל במשרדי העותרת מכתבה של המשיבה מיום 12.5.11, על פיו המבוקש **בבקשה הראשונה** נמצא בבחינה במשרד המשפטים, ועם סיום הבחינה וגיבוש המענה תינתן תשובה עניינית. עוד נאמר, כי "לאור האמור לעיל מוארך זמן התשובה לבקשה".
העתק התשובה מצ"ב ומסומן ע/5.

10. ביום 30.5.11 התקבל במשרדי העותרת מכתבה של המשיבה מיום 23.5.11, על פיו המבוקש **בבקשה השנייה** נמצא בבחינה במשרד המשפטים, ועם סיום הבחינה וגיבוש המענה תינתן תשובה עניינית. עוד נאמר, כי "לאור האמור לעיל מוארך זמן התשובה לבקשה".
העתק התשובה מצ"ב ומסומן ע/6.

11. משלא נתקבל כל מענה ענייני, פנתה הח"מ ביום 30.6.11 אל המשיבה במכתב, בו התבקשה תגובה לשתי הבקשות בהקדם. במכתב זה כתבה הח"מ, כי תשובותיה של המשיבה אינן יכולות לעמוד בדרישת "הודעה בכתב למבקש" על פי סעיף 7(ב) לחוק חופש המידע, התשנ"ח 1998, כיוון שאינן מנומקות כלל. אף על פי כן, גם אם נראה במכתביה של המשיבה הודעה מנומקת, הרי שמניין הימים המותר להארכה במקרה של הודעה כזו, 60 יום מיום הגשת הבקשה, חלף גם הוא זה מכבר. העתק הפנייה מצ"ב ומסומן ע/7.

12. עד למועד הגשת עתירה זו ובניגוד לאמור בסעיף 7 לחוק לא הגיעה לידי העותרת כל תשובה עניינית מן המשיבה. על כן, מוגשת עתירה זו, בהתאם לסעיף 17 לחוק.

הטיעון המשפטי

החובה להתייחס לבקשה למידע תוך זמן קצוב

13. אין חולק על כך כי המשיבה הינה "רשות ציבורית" כהגדרה בסעיף 2 לחוק.

14. סעיף 7(ב) לחוק קובע את החובה החלה על הרשות הציבורית להודיע למבקש המידע תוך פרק זמן של 30 ימים, על החלטתה בבקשתו. אם החליטה הרשות לדחות את הבקשה, עליה להודיע על כך למבקש בכתב, ולפרט את נימוקיה (סעיף 7(ו) לחוק). **המשיבה לא סיפקה תשובה עניינית ומפורטת לבקשה או לתזכורת, ואף לא הודיעה בכתב על דחיית הבקשה, ובכך הפרה את הוראות החוק.**

15. העותרת תטען, כי המשיבה גם לא עשתה שימוש בסיפא של סעיף 7(ב), המעניק לראש הרשות הציבורית, או למי שהסמיך לכך, סמכות להאריך את התקופה האמורה, במקרה הצורך, ב-30 ימים נוספים, ובלבד שהודיע על כך למבקש בכתב, ונימק את הצורך בהארכת התקופה. התשובות המתוארות בסעיפים 8,9 לעתירה זו אינן יכולות להוות שימוש בסמכות זו שכן אינן מנומקות.

16. גם אם תטען המשיבה כי עשתה שימוש בסמכותה זו, הרי שמניין הימים הניתן לדחייה זו בחוק חלף זה מכבר, שכן התקופה המקסימלית להארכה לפי סעיף 7(ג) לחוק הנה 120 יום באישור מנומק נוסף של ראש הרשות, חלפה גם היא זה מכבר, מבלי שניתן כל הסבר לכך לעותרת.

17. למעלה מן הנדרש נדגיש, כי כל התקופות המצויינות בחוק למתן מענה, באישורים כאלה ואחרים, חלפו זה מכבר, וטרם התקבל מענה כלשהו, בין שהוא מספק את הנתונים שנתבקשו ובין שהוא דוחה את הבקשה. התנהלותה של המשיבה אינה עונה אם כן על הדרישות בחוק. נציין, כי **התנהלות זו חמורה במיוחד כאשר היא נעשית בידי רשות האמונה על יישומו של חוק חופש המידע.**

על זכות היסוד של הציבור לדעת

18. עם חקיקתו של חוק חופש המידע קיבלה הזכות לקבל מידע מרשות ציבורית מעמד חוקי. סעיף 1 לחוק הכיר בזכות כללית ורחבה לקבל מידע והוא קובע כי "לכל אזרח ישראלי או תושב הזכות לקבל מידע מרשות ציבורית בהתאם להוראות חוק זה".

19. זכות חוקית זו מגלמת בחובה ערכים חוקתיים. בדברי ההסבר להצעת חוק חופש המידע נאמר, כי הזכות לקבל מידע מרשויות ציבוריות היא אחת מזכויות היסוד במשטר דמוקרטי. אף בדיון בהצעת חוק חופש המידע, בקריאה ראשונה ציין שר המשפטים כי, "מדובר בזכות למידע שהינה זכות יסודית שמשקלה נכבד, כזכות חברתית ופוליטית וככלי שמאפשר הגשמתן של זכויות אחרות כמו חופש הביטוי, שיוויון ושלטון החוק."

20. על חשיבותו של חוק חופש המידע עמד פרופ' זאב סגל, בספרו הזכות לדעת באור חוק חופש המידע:

"החוק הוא חלק מהיצירה הדמוקרטית נוסח ישראל. בצד השתלבותו בסביבה דמוקרטית כותב החוק פרק חדש במשפט הציבורי של מדינת ישראל. מה שהיה אינו אמור להיות. שקיפות חדשה תיווצר אם יופנם החוק על-ידי הציבור. אם יכירו הרשויות הציבוריות בכך שנפל דבר בשיטת המשפט והממשל, אם יתנו בתי- המשפט פרשנות ראויה לחופש המידע ולמשמעותו".
(זאב סגל, הזכות לדעת באור חוק חופש המידע, (תל אביב: לשכת עורכי הדין, התש"ס 2000)

21. בחברה דמוקרטית מהווה עקרון הגילוי כלי מרכזי והכרחי לעיצוב התנהגות ראויה של הרשות הציבורית. עקרון זה מאפשר ביקורת ציבורית, מבטיח את שקיפות פעולות השלטון ובכך מגביר את אמון הציבור ברשויות השלטוניות. נגישות למידע מסייעת לקידום של ערכים חברתיים כגון שלטון החוק וכיבוד זכויות האדם.

22. זכות הציבור לדעת הינה זכות יסוד בשיטתנו המשפטית, עוד קודם לחקיקת החוק, הודגשה בפסיקתו של בית המשפט העליון חשיבותה הרבה של זכות הציבור לדעת ולקבל מידע מרשויות השלטון, כזכות בסיסית הנגזרת ממהותו של משטר דמוקרטי. השוו דברי השופט שמגר (כתוארו אז) בבג"צ 1/81 ויקי שירן נ' רשות השידור פ"ד ל"ה(3) 365,378 (1981):

"שיטת הממשלה הדמוקרטית ניזונה מכך - ואף תלויה בכך - שמן הציבור ואליו תהיה זרימה חופשית של מידע, אשר נסב על הנושאים המרכזיים, המשפיעים על חיי הכלל ועל חיי הפרט. על-כן יש הרואים בזרימה החופשית של המידע מעין מפתח לפעולתה של המערכת הדמוקרטית כולה"

וכן: בג"צ 1601/90 שליט נ' פרס פ"ד מד (3) 365, 353 (1990):

"לחובת הגילוי קיים מקור שלישי. מקור זה מעוגן בזכותו של הציבור לדעת (ראה ז' סגל, "זכות האזרח לקבל מידע בעניינים ציבוריים" עיוני משפט י (תשמ"ד-מ"ה) 625). הלכה פסוקה היא, כי חופש הביטוי הוא מעקרונות היסוד של שיטתנו המשפטית (ראה בג"צ 73/53, 17/87). חופש הביטוי הוא ערך מורכב. במרכזו עומד החופש של האדם "להשמיע את אשר עם לבו ולשמוע מה שיש לאחרים להשמיע..." (הנשיא לנדוי בד"נ 9/77 [18], בעמ' 343). לשם הגשמתה של חירות זו מעניק הדין לבעל החירות זכויות נוספות הנגזרות מהחירות (ראה ע"פ 95/51, 19/99, בעמ' 35). בין הזכויות הנוספות הללו מצויה גם "הזכות לקבל מידע" (בג"צ 399/85 [14] הנ"ל, בעמ' 267). כנגד זכותו של היחיד לקבל מידע עומדת חובתו של השלטון לספק מידע (ראה בג"צ 243/82 [20]). מכאן חובתם של נושאי תפקידים ציבוריים ליתן מידע לבני הציבור. אכן, חובת הגילוי, הנגזרת מחופש הביטוי, אינה קשורה רק למהותו של המשטר הדמוקרטי, אלא גם - כמו עצם חופש הביטוי עצמו - לזכותו של היחיד בחברה, כי האמת תיחשף וכי תינתן לו האפשרות להגשמה עצמית. הזכות לדעת היא לא רק זכותו של הציבור. היא גם זכותו של היחיד."

סיכום

23. עניינה של עתירה זו הוא קבלת מידע בנוגע לטיפולו של משרד המשפטים בתלונותיהם של נחקרי שב"כ על עינויים והתעללות בחקירות.
24. המידע המבוקש אינו מידע בעל אופי מודיעיני או ביטחוני ואין כל סיבה להסתירו ולא למסרו בהתאם להוראות החוק.
25. יש להבהיר כי אין באמור לעיל כדי למצות את טיעוני העותרת, וזאת בהיעדר נימוקים לסירוב למסור את המידע. העותרת תבקש להשלים טיעוניה בכתב היה והמשיבה תעמוד על סירובה למסור את המידע המבוקש ובהתאם לנימוקי הסירוב ככל שאלו יפורטו בתגובה לעתירה.
26. לאור כל האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבה למסור לידי העותרת, וללא דיחוי נוסף על זה שנגרם עד כה כתוצאה מאי קיום הוראות החוק על ידי המשיבה, את המידע המבוקש כמפורט בראש העתירה ובפניית העותרת אל המשיבה לפי החוק.
27. בית המשפט מתבקש לחייב את המשיבה בהוצאת העותרת בבקשה זו לרבות אגרת בית משפט, שכ"ט עו"ד בצירוף מע"מ כדין וזאת גם בהתחשב במחדלה עד עתה.

אירית בלאס, עו"ד
ב"כ העותרת